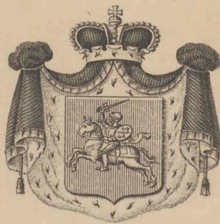
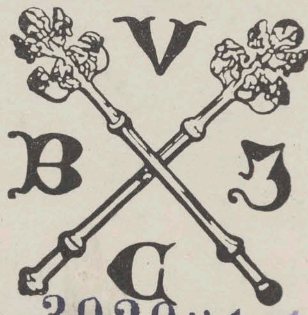

V
B J
C

CLYPEUS FORTIUM
JACOBUS LUDOVICUS
Primogenitus
JOANNIS III.
JNVICTISSIMI POLONIARUM REGIS
FILIUS,
ULTIMUS REGII SOBIESCIANI
NOMINIS & DOMÛS
NEPOS
in urnam mutatus
ac in Ecclesia Abbatiali & Insigni
Collegiata Zułkieviensi
REGIO SERENISSIMORUM SUCCESSORUM
apparatu & sumptu
Annô MDCCXLIII. Die XIX. Decembris, ipsâ Obitus
sui Anniversariâ, cum magno concursu Lugubris
Senatorii, ac Equestris Ordinis Regni Polonia-
rum & Magni Ducatûs Lithvaniæ
PARENTATUS.
Ad perennaturam verò Tanti Nominis memoriam, Devo-
tissimo grati animi erga Dominum Suum obsequio
per GEORGIUM MOCKI ABBATEM SÆCULAREM
Insignis Collegiatæ Zułkieviensis Ecclesiæ, ac Canonicum Cathedralis Plocensis
Luci Publicæ
PRÆSENTATUS.

LEOPOLI. Typis Collegii Societatis JESU. 1744.

Clypeus Fortium cecidit!
Clypeus Saul, quasi non
esset unctus oleô!
2. Reg. 1. Ver. 21.

SERENISSIMO ac INVICTISSIMO
PRINCIPI ac DOMINO
JACOBO III.
Magnæ Britaniæ, Franciæ, ac Hyberniæ
REGI
Defensori Fidei

DOMINO CLEMENTISSIMO

GEORGIUS MOCKI Abbas Sæcularis Insignis Collegiatæ Zułkieviensis, Canonicus Cathedralis Plocensis

Humillimam Submissionem.

Lypeum Serenissimi JOANNIS III. Magni ac Invictissimi Poloniarum Regis, Avi Tui desideratissimi, Gentilitium Decus, Sarmaticæ Coronæ Gemmam, ac Totius Christiani Orbis Splendorem, qui

ultimo Phæbo JACOBO LUDOVICO Principe Regio, Socero Tuo Charissimo, jam jam extincto in Poloniæ Polo lucescere desiit, Serenissimis Tuis, eâ qua par est reverentiâ deferre liceat manibus, REGUM INVICTISSIME. Maximi in Christianam Rempublicam meritorum ponderis Insigne est: Insigne Barbari quondam Orientis Fulmen, Tyrannorum Domitor, Salvator Viennæ, Christiani Nominis Vindex, Polonæ Gentis ac Libertatis Defensor. Insigne tam Augustum, quod totum Famâ replevit Orbem, nunc in angusta se clausit urna. Insigne tam prægrande Dignitatibus, tam præclarum meritis, tam amplum Benefactis; Insigne tam cognatum Imperatoribus, tam conjunctum Regibus, tam fæcundum Prolibus, etiam futuris servandum Sæculis: Omnibus hisce destitutum Fulcris jam jam cecidit; cecidit ut suo casu in Te staret, occubuit, ut suo occasu in Te REX SERENISSIME assurgeret. Et certè quænam alia

Re-

Regii hujus Scuti, dum ſtaret, meta fuit? Quodnam Votum, mihi ipſi conſcio, dum ſocer Tuus Sereniſſimus viveret, Illi fuit? niſi ut in Te, Regiiſq; Poſteris Tuis perennaret. Non alio equidem fine, perfractis mille Orbis obſtaculis, Pretioſiſſimam Domus ſuæ Gemmam Angliæ Coronæ inſeruit, Ultimum Cordis ſui Pignus MARIAM CLEMENTINAM *Filiam amantiſſimam ac Pientiſſimam, in Sociam Vitæ Regiæ Majeſtati Tuæ concredidit, ut cum Illa omnia Domus ſuæ Decora in Te conferret. Tantæ ergo Domus Gloria Tua eſt, Tanti Virtus Clypei, jam Tibi militat: Tua ſunt hæc omnia Maxime Regum, quæ magna de Regio SOBIESCIORUM Scuto deprædicat Orbis, in Te unum, Regiamq; Proſapiam Tuam, hæc omnia devoluta ſunt; Tu hæc omnia cum pientiſſima Regina Tua hæreditaſti. Illa, Illa Sanctitatem Domui* SOBIESCIANÆ *inquilinam, Angliæ Regno cum Fide Orthodoxa conjunxit, Il-*

la Sanguinis SOBIESCIANI *Gloriam, Decorum magnitudinem Regiæ Domui Tuæ fecit hæreditariam, Illa, Illa totam Lechiæ in* SOBIESCIIS *Felicitatem in hæreditarias Regnorum Tuorum transtulit Coronas, Illa, Illa Nominis* SOBIESCIANI *ſolatia in Tua Regia ad invidiam Orbis propagavit, imo duplicavit Proſapiâ; ſola mærens hæc eadem Regiæ Domus Tuæ ſolatia non invidet Lechia, aſt Regum Potentiſſime leva gravatam lachrymis, juva ſine Scuto ſuo luctantem cum luctu, divide ſolatia Domus Tuæ; Divide cum Polonia chara Angelica Pignora, Quæ non uni tantum Regno Anglicano, ſed Toti ſuffecerint Orbi. En ultimus ex cognata Regiæ Majeſtati Tuæ Auſtriaca Domo Cæſar cecidit, reſpondet Caſui tanto Europa ſuo gemitu, ſuis lachrymis, ſuo Sangvine, ſuis damnis, ſuis ruinis, quibuscum adhuc velut in agone luctatur, verberant aures noſtras infelicia Regna, alia ſangvinis nau-*

fra-

fragio pereuntia, alia fluctuantia adhuc, quæ ad Principis Prosapiæ exitum, in mutuum exitium, ultimas suas conjurarunt vires; Sensit hæc eadem naufragia ad exitum Regiæ SOBIESCIANÆ *Domus, & sentit eousq; Polonia, non una eandem fregit calamitas, quousq; clypeum salutis suæ Scutum* SOBIESCIANUM, *sibi abesse noverat. Ast magna ejus felicitas vivere in Te Rex Serenissime, & in* Regia *Prosapia Tua scutum SOBIESCIANUM; ut verè de Regiis tam Anglicana Tua, quàm Polono Sobiesciana Domibus in Serenissima Prole Tua perennaturis, illud S. Paginæ dicere liceat:* Hæreditas sancta Nepotes Eorum. *Quidnam & Ipse* Regum *Optime a* SERENISSIMO *ac Potentissimo Magnæ Britaniæ, Franciæ ac Hyberniæ* REGE JACOBO *II. Genitore Tuo Desideratissimo, propter Publicam Orthodoxæ Fidei Professionem, ac ejusdem in Regnis suis hæreditariis Propagationem, ex iisdem pro-*

 pul-

pulso, quàm Pietatem & Religionem hæreditasti, ut verè in Urbe Sanctitatis Roma, Regum exemplum, pietatis speculum, Rex Religiosus & Defensor Fidei dici merearis; Hæc Tibi moriens Idem Serenissimus Genitor Tuus cum ultima Paterna Benedictione hæreditaria & testamentaria transfudit Legatione; prout in Oratione Ejus funebri in Galliis habita Reverendissimus Emmanuel de Roquette Abbas Gildanus testatur. Fili mi vive in Religione hac, in qua me mori vides, vive Fili mi in Religione *hac propter quam ex terreno* Regno *meo exul, libens eidem emorior, ut vivam æterno, hoc Fili mi primum quærito, & terrenum adicietur Tibi. Quæ Pietas hujus rara sæculi? Quæ* Religio? *quis zelus tam fervens in tanto Rege? quam procul ab eo, Provincias & Regna armis quærere aliena? quinimo & propria tam ampla propter solum Deum & Religionem libenter projicere: Hæreditasti, hæreditasti hæc omnia Regum* Religiosissi-

me

me à pientissimo REGE *Patre Tuo; sæcula idnostra testantur, quod ad Tua hæreditaria* Regna *per arma non semel expetitus, illud Sancti Antecessoris Tui* Regis *Anglorum Edvardi ingeminasti.* Malo Regno carere; quod sine cæde & sanguine Civium obtineri nequit. *Superabunde & novit Zelum, Pietatem & clementiam Regiæ Majestatis Tuæ Zulkieviana Basilica Nostra, pro qua cessante cum vita zelo Serenissimi Soceri, dein Pientissimæ Reginæ Tuæ Regiam Majestatem Tuam ad S. Sedem benignè interposuisti, & eandem in Abbatialem Sæcularem* [*Dignitas nova & prima in hoc* Regno] *& in Insignem Collegiatam gratiosé evexisti, meq; humilem Serenissimi Regii Principis Soceri Tui per Decades servum, per Bullam Pontificiam in Primum Abbatem Sæcularem cum usu Pontificalium ac Violacei Coloris, aliisq; singularibus Prærogativis, & Privilegiis, tum duodecim Prælatos & Canonicos in Bonis* Regiæ *Sobie-*

bieſcianæ Domus, Præbendarios cum uſu Robettæ, *Muzetti & Mantoletti nigri coloris clementer promoviſti, non alio intuitu & fine, niſi ut Regia SOBIESCIANA Domus & memoria meritorum ejus in Chriſtianam* Rempublicam *in hac Baſilica, in Qua* Regii *Anteceſſores ſereniſſimuſq; Socerus, cum Regio Fratre Conſtantino piè in Domino quieſcunt, ſub hac particulari honoris diſtinctione in perpetuum vigeret, perennaretq; Cum igitur Regio Sobieſciano Nomini per hæc aliaq; innumera Beneficia in me ſignanter devoluta, obſtrictum me ſentiam; in Regiam Majeſtatem Tuam Sereniſſimamq; ejus Proſapiam, in Quam cum Scuto Gentilitio tota SOBIESCIORUM Gloria hæreditate transfuſa eſt, hanc quoque meam minimam transferre auſim gratitudinem. Admitte REGUM CLEMENTISSIME benigno ac Clementi vultu hoc lugubre grati animi mei erga SERENISSIMUM Divæ memoriæ So-*

cerum

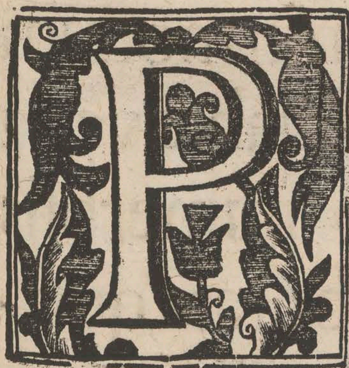
cerum REGIÆ *Majeſtatis Tuæ, Dominumq; meum Clementiſſimum, ac ultimum Gratitudinis meæ Opus. Et quotquot hic devotè ac ſedulò congeſta Regiæ* SOBIESCIANÆ *Domus numerabis monumenta, tot æterna* SERENISSIMÆ *Poſteritati Tuæ & Gloriæ in ſæculis perennaturæ adſcribe munimenta. Ita precatur*

REGIÆ *MAJESTATI TUÆ*

Devotiſſimus ac humillimus Servus
Georgius Mocki.

RELATIO
POMPÆ FUNEBRALIS SERENISSIMI REGII POLONIARUM PRINCIPIS
JACOBI LUDOVICI

Rimò intrando per portam majorem in Ecclesiam, cujus structura in Crucis formam, in medio habens peraltum ac perlucidum Hemisphærium, pro tunc verò obscuratum, solaq; luce cereorum & olei olivarum illuminatum, octo Columnis angularibus à planitie parietum recedentibus sustenta-

tum, hæ verò Columnæ novâ arcuariâ
ac cælatoriâ ſtructurâ perrubri marmo-
rei coloris à porta templi ad majus altare
ex utraq; parte ita applanatæ, ut planum
totamq; lucem repræſentantes oculis
redderent proſpectum. Inferius verò ca-
pellas arcuatas in paralello habentes,
quas ſtriæ dividebant, in his capellis aræ
novis Jconibus tempori pullato accom-
modis, erectæ, cereiſq; ac lampadibus ex
oleo olivarum perlucidæ, arcus verò ca
pellarum ab extra ornati novæ inventio-
nis lampadibus coloratis, de quibus ignis
in medio incluſus, diverſum in modum
Iridis ſpirabat colorem, candelabra varia
deaurata cum brachiis pro numeroſis
cereis portãdis cælatoriè elaborata, quæ-
dã ſtrijs applicata, quædam penſilia in me-
dio arcus capellarum pendentia, hinc in-
de vela ex ſerico raſo coccinei coloris,
aureis obducta fimbriis à ſummitate uſq;
deorſum in medio ligata habentia, quæ-

dam

dam ſuper arcus cereis ornata ſuum ſuperbè ediderunt lumen.

Super has arcuatas capellas coronices in longum extenſæ elevatæ ac cælatoriè fractæ, cereiſq, ornatæ, ſecundam portabant contignationem, habentem porticum cum choro muſicali applanatum, quem choro ſimilis marmoreus tegebat Peribolus, ſtriatim ſculptus, & variis cinctus armaturis; ſtrias qvaſq; candelabra pergrandia deaurata, & in brachiis ſuis illuminata, in ſummitate de medio majorem celatum ſpargentia ignem, exornabant. Parietes vero in longum ſericum raſum coccinei coloris in ſummitate tæniolis aureis fracto labore obductum, & ſtemmata ex una parte Domus Regiæ Sobieſcianæ rectâ lineâ procedentia, ex parte altera cognata tegebant, quæ intercalariter & in paralello peraſtrata rubri marmorei coloris cereis lampadibuſq; perlucida in hunc modum dividebant.

 Et

Et quidem á majore altari ex una parte.

I.

Super Coronam Imperialem hanc habens Inſcriptionem: [cum
Cæſare Bavaricum ac Cæſare Auſtria-

Sub ſtemmatibus verò hanc in compendio Genealogiam.

CArolus VII. Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Maximiliani Emmánuelis Electoris, ac Thereſſiæ, Cunegundis Electricis Bavariæ, Iacobi Ludovici Regij Poloniarum Principis, Sororis Germanæ Filius, cum Maria Amalia Ioſephi I. Romanorum Imperatoris Filia, Maximiliani & Ioſephi tum Thereſſiæ & Benedictæ Regiorum Principum Pater Glorioſiſſimus.

II.

Superius

Regium Sobieſcianum ac Regium De Arquain.

JOannes III. Rex Poloniarum Jnvictiſſimus, Jacobi Sobieſki ex Regio

So-

Sobieslai Sangvine oriundi, Primi Senatoris Regni Poloniæ, Castellani Cracoviensis, & Theophilæ Ioannis Danielowicz Palatini Generalis Russiæ Filiæ, magni Stanislai Zulkievii Neptis, Filius, cum Maria Casimira Poloniarum Regina nata Marchionissa De Arquain ex Regio Capetto Galliæ Regum Sangvine procedente, Magnorum Trium Regiorum Principum Iacobi Ludovici, Alexandri & Constantini, ac Theressiæ Principis Electricis Bavariæ, Pater Maximus.

III.

Superiùs

Regio Anglicum, ac Regio Sobiescianum. *Inferiùs.*

JAcobus III. Magnæ Britaniæ, Franciæ, Scotiæ ac Hyberniæ Rex Iacobi II. eorundem Regnorum Hæreditarii Regis ac ex iisdem pro suscepta Fide Romano Catholica propulsi, Filius, ac

Maria Clementina Regina Conjunx, Duorum Regiorum Filiorum Caroli Odoardi Valliæ Principis, ac Henrici Eboracensium Ducis, Mater Pientissima, Regii Poloniarum Principis Iacobi Filia tertiogenita.

IV.

Superiùs.

Ducale Bovillonicum ac Regium Sobiescianum.

Inferiùs

Fridericus Mauritius Dux de Bovillon Princeps Averniæ, ac Maria Carolina Conjunx, Caroli ac Ludovicæ Principum Mater desideratissima, Regii Poloniarum Principis Iacobi Filia secundogenita.

V.

Superiùs

Ducale Radzivillianum ac Ducale Viszniovieccianum

Inferiùs.

MI-

MIchàël V. Sacri Romani Imperii Princeps, Dux in Nieſwież & Ołyka, Radziviłł, Caſtellanus Vilnenſis ac Magni Ducatus Lithvaniæ Campi Dux. Caroli I. Ejuſdem magni Ducatus Cancellarii Filius, ac Michàëlis I. Procancellarii & Campi Ducis, tum Catharinæ Regis Poloniarum Ioannis III. Germanæ Sororis, Nepos, cum Franciſca Conjuge, de Regio Viſzniovieccioru Sangvine Januſſii Caſtellani Cracovienſis, Primi Senatoris Regni Poloniæ, Filia unica; duorum magnæ ſpei Filiorum Principum, Januſſii ac Caroli, nec non Theophilæ Carolinæ ac Ludovicæ trium Filiarum Principum, Pater Præclariſſimus. In Zułkiew Dominus & Hæres.

VI.

Superiùs

Ducale Zułkievianum ac Herburtianum.

Inferiùs

Sta-

STanislaus Zułkiewſki Magnus Cancellarius ac Supremus Dux Regni Poloniæ, Eccleſiæ Inſignis Collegiatæ, arcis, mæniorum ac Civitatis Zułkievienſis Fundator Maximus, cum Regina Comitiſſa de Herburt Conjuge, Ioannis à Scythis in conflictu pro Fide & *P*atria occiſi, ac Sophiæ Filiæ unicæ Pater Optimus, Regii Poloniarum *P*rincipis Iacobi Abavus exoptatiſſimus.

VII.

Superiùs

Ducale Danielovicianum ac Zułkievianum *Inferiùs*

JOannes in Oleſko Danielovicz *Pa*latinus ac Generalis Terrarum Ruſſiæ cum Sophia Conjuge, unicâ Magni Zułkievii Filiâ, Stanislai à Tartaris in conflictu capti, ac poſt barbarè occiſi, ac Theophilæ Filiæ unicæ *Pa*ter, Regii *P*oloniarum *P*rincipis Jacobi *P*roavus.

Ex altera parte à majori altari. Stemmata cognata Regiæ Sobiescianæ Domui, superiùs suas habentia inscriptiones, inferiùs verò breves in Compendio Genealogias.

I.

Superiùs

Cæsare Austriacum ac Electorale Neoburgicum. *Inferiùs.*

LEopoldus I. Romanorum Imperator semper Augustus, Hispaniarum, Hungariæ ac Bohemiæ Rex, Archi-Dux Austriæ, cum Eleonora Principe Palatina Rheni Neoburgica, Conjugis Regii Poloniarum Principis Jacobi Germana sorore, Duorum Romanorum Imperatorum Josephi I. ac Caroli VI. nec non Regiarum Principum ac Archi-Ducum Elisabethæ, Magdalenæ ac Annæ Joannis V. Portugalliæ Regis Reginæ Conjugis, Pater Gloriosissimus.

II.

Superiùs.

Regio Hiſpanicum, ac Electorale Neoburgicum. *Inferiùs.*

CArolus II. Hiſpaniarum ac Indiarum Rex Catholicus, cum Marianna Principe Palatina Rheni Neoburgica Philippi V. Regis Catholici Pater, Regii Poloniarum Principis Jacobi Cognatus.

III.

Superiùs.

Regio Portugallicum, ac Electorale Neoburgicum. *Inferiùs.*

PEtrus II. Rex Portugalliæ, cum Maria Sophia Principe Palatina Rheni Neoburgica, Joannis V. Regis Portugalliæ, Ferdinandi ac Mariæ Barbaræ Regiorum Principum Pater, Sereniſſimi Poloniarum Principis Jacobi Cognatus.

IV.

Superiùs

Re-

Regio Polono Saxonicum, ac Cæſare Auſtriacum. *Inferiùs.*

AUguſtus III. Rex Poloniarum, Elector, ac Dux Saxoniæ cum Maria Joſepha Joſephi I. Romanorum Imperatoris, Filia, ac Sereniſſimi Regii Poloniarum Principis Jacobi, Nepte, Fridericum Auguſtum, Xaverium, Carolum, Albertum, Clementem, Quinq; Regios Filios ac Mariam Amaliam Caroli Neapolis ac Siciliarum Regis Conjugem, Mariam Annam, Mariam Jeſepham, Mariam Chriſtinam, Mariam Eliſabetham, Mariam Cunegundem, ſex Principes Filias orbi progenuit

V.

Superiùs.

Electorale Neoburgicum, ac Haſſiæ Darmſtadienſe.

Inferiùs.

Philippus Vilhelmus Elector Palatinus Rheni Dux Neoburgicus, cum Eliſa-

betha Amalia Principe Filia Landgraviorum Hassiæ Darmstadiensium Quinq; Filiarum Reginarum ac octo Filiorum Principum Electorum ac Ducum Pater Gloriosissimus, Serenissimi Regii Poloniarum Principis Jacobi Socer desideratissimus.

VI.

Superiùs

Regio Lotharingicum, ac Cæsare Austriacum. *Inferiùs*

FRanciscus Lotharingiæ Princeps Regius ac magnus Dux Hertruriæ cum Theressia Bohemiæ ac Hungariæ Regina Caroli VI. Romanorum Imperatoris Filia, ac Regii Poloniarum Principis Jacobi Nepte, Carolum Archi Ducem Austriæ ác duas Archi Duces Filias mundo edidit.

VII.

Superiùs

Ducale Parmesanum, ac Electorale Neoburgicum. *In-*

Inferiùs.

ODoardus II. de Farneſe Dux Parmæ & Placentiæ, ac Regii Poloniarum Principis Jacobi cognatus, cum Dorothea Sophia Principe Palatina Rheni Neoburgica, Eliſabetham Philippi V. Regis Hiſpaniarum ac Indiarum Catholici, Conjugem Reginam procreavit.

In eadem etiam linea & in eodem tractu & pari modo chorum & organa ornarunt Stemmata Regiæ Sobieſcianæ Domui in Regno Poloniæ ac magno Ducatu Litvaniæ cognata, præſertim Ducum Radzivilliorum, Sanguſciorum, Iabłonovſciorum, Lubomirſciorum & Koniecpolſciorum, ac ſuper hæc omnia ſeorſivè ſtemmata, videbatur una in alto Corona Regia inverſo cadens cum lugubri hac ex Threnis Jeremiæ expreſſione.

Verſus eſt in luctum Chorus Noſter,

& Organa nostra in vocem flentium. Cecidit Corona Capitis nostri. Thren. 5. ℣. 16.
Super hæc omnia stemmata tertiam contignatioem Ars Coronaria prægrandis & lata parietes totius præcingens Ecclesiæ noviter extructa, commodamq; exhibens deambulationem pro illuminandis & extingvenis cereis ac lampadibus arcuatim & affabre ibidem per gyrum accommodatis, præsentabat, super has coronices in arcubus tholi, quos striæ illuminatæ distingvebant, in quovis separatim historia bellicarum actionum *R*egiæ Sobiescianæ Domus, præsertim & harum, quibus & Ipse Serenissimus *R*egius *P*oloniarum *P*rinceps Jacobus præerat, celebremq; se reddidit, legebatur.

Et quidem in parvo choro à parte una bellicæ actiones Serenissimi *R*egis Joannis III. adhuc Supremi *R*egni *P*oloniæ Ducis, in primo arcu majori

ex parte majoris altaris, Janina, id eſt Scutum ſeu ſtemma Regium ſuper globum terreſtrem erectum, ſupra ſe in globo Cæleſti ſimile ex ſtellis habens Scutum cum inſcriptione Aſtrologorum. *Scutum Sobieſcii.* Sub ſcuto verò terreſtri Epigraphe legebatur.

Inexpugnabile Scutum
Terris aſtriſq; triumphans.

Jn ſecundo arcu idem Scutum erectum Ducali coronatum Mitrâ, ac variîs circumdatum armaturis ac Trophæorum ſignis hanc ſuperiùs præſentabat deſcriptionem.

Jn expugnatis direptiſq; Turcarum ad Chocimum Caſtris, ibiq; pluſquam octoginta millibus Barbarorum deletis, altero ab obitu Michàëlis I. Poloniarum Regis die, virtute & imperio Joannis Sobieſki Supremi tunc Exercituum Poloniarum Ducis, pòſt Poloniæ Regnantis Joannis III. anno Victo-

ris DEI MDCLXXIII. Novembris XI. ipſo Divi Martini Militum & Heroum Patroni die.

Inferius verò id ipſum verſu expreſſum.

Infractus Clypeus gladios & tela retorquens
Civibus alta quies, hoſtibus Umbo gravis
Millia dum una dies ad Chocimum octoaginta
Et Duce, deleri plura, Joanne videt.
Jam didiciſti tunc Otomanne: videre Joanni
Viciſſe eſt, ſi hæc Dux? quantane Rex faciet?

In tertio arcu Idem Scutum varias ſub ſe devictas habens Scytharum nationes, hanc verò ſuperiùs deſcriptionem.

Turcarum, Calmucorum, Tartarorum Coſacorum ac Valachorum ſæpius Debellator ac Victor JOANNES adhuc Supremus Exercituum Regni Poloniæ Dux.

Inferiùs hoc habens Diſtichon.

Quid juvat Heroum prægrandia ſcribere geſta?
Quod ſpectare voles; Omne Janina dabit.

Ex diametro verò Heroicæ ac Bellicæ actiones Stanislai Zułkievij magni Cancellarii ac Supremi Exercituum Regni Poloniæ Ducis, Sereniſſimi Polonia-

rum

rum Regis Joannis *III.* Proavi, ac primi Fundatoris Basilicæ hujus Insignis Collegiatæ Zułkieviensis ac mæniorum, legebantur.

Et quidem in Primo arcu Solea seu stemma Zułkievianum, Vaticinium suum hoc Disticho exprimebat.

Exoriare aliquis Nostris ex Ossibus ultor
Dux Solea exoptat, Rexq; Janina dabit.

Jn secundo arcu hæc eadem Solea Zułkieviana variis armaturis Trophæorumq; signis circumdata, superiùs hanc habens descriptionem.

JN profligato ad Klussium numerosissimo Moschorum & exotico confæderatorum exercitu sub auspiciis Sigismundi III. Polonorum & Svecorum Regis, Ductu verò & Regimine Stanislai Zułkiewski tunc Palatini kijoviensis & Exercituum Poloniæ Campi Ducis, devictis ibidem tribus Fratribus supremis Moschoviæ Ducibus & secum in Poloniam abductis, Regiq;

Varſaviæ præſentatis, ac pòſt ibidem demortuis, totum Ruſſiæ Imperium Regi & Reipublicæ Polonæ fecit tributarium ac Hæreditarium Anno MDCX Die IV. Julii.

Idem verſu inferius expreſſum.

Tu Pater Heroum Zułkievie Victima legum
Monſtraſti Patriis Prælia Quanta dare
Expedit, ac quæquæ pro legibus ardua ferre;
Vincere ſive mori, Cordis utrumq; Tui.
Jnq; tribus Ducibus captis Moſchum ſuperaſti
Urbs, arx, Sancta etiam hæc, plura trophæa canunt.

Jn tertio arcu eadem Solea Zułkieviana glorioſis laureis ac trophæorum ſignis ſtipata, hanc hiſtoricam præſentabat deſcriptionem.

FOrtunâ æmulâ, aut invidâ potius, poſt tot partas de Barbaris victorias Stanislaus Zułkievius Magnus Regni Poloniæ Cancellarius ac Supremus Execituum Dux à Valachis perfidis ac profugis in conflictu eluſus ac deceptus, plurimiſq; Polonorum ſuorum hinc intimoratis deſtitutus, velut al-

alter Machabæus cum ſex millibus ſuorum contra plus centena ad Cecoram decertans, dextrum Cornu fractum incaute ſecutus, hinc à reliquis inimicorum à tergo involutus, glorioſam mortem ingloriæ præpoſuit fugæ. Anno MDCXXII Die VI. Octobris.

Inferiùs verò id ſuper hæc habens Diſtichon.

Hæc qui das Famæ veſtigia Magne Virorum
Vis paucisq; mori, quàm fugere & regere.

JN majori verò choro in quatuor permagnis arcubus, etiam in parte tholum occupantibus & carbaſo tectis, in quibus actiones bellicæ Sereniſſimi ac Invictiſſimi Poloniarum Regis Joannis III. Ducente etiam in iiſdem partem exercitûs Regio Filio & Principe Jacobo, ſub ſymbolis Janinæ ſeu Scuti Regii Sobieſciani, alludentis ad id, cæli empyrei, quod Aſtrologi etiam exteri in globis ſuis empyreis ſcribunt & vocant; *Scutum Sobieſcii*, expreſſæ.

Et quidem in primo arcu partis unius, Janina seu Scutum Sobiescianum, recta stans Regio coronatum Diademate, stipatum, à lateribus variis armaturis & armis ac trophæorum signis. *Super se hanc historicam habens Descriptionem.*

PUgna seu actio bellica data Turcis ad Viennam Austriæ, quo in auxilium ab Imperatore Romanorum Leopoldo I. invitatus JOANNES III. Poloniarum Rex ire renuit, donec oppignoratam Romanorum Imperatoribus Sarmatici Regni in eligendo Rege alio, nisi quem Imperator vellet, libertatem, quam Prædecessor Illius JOANNES Casimirus Rex pro subsidiis contra Carolum XI. Sveciæ Regem, Regnum Poloniæ vastantem, coactè invadiaverat per cyrographum, una cum eodem vindicaret. Liberatâ dein Viennâ ac Hostibus cæsis & fugatis, quos Re-

gius

gius Princeps Jacobus non minus Martiali, quàm juvenili fervore usq; ad vesperam insecutus, Victor Urbem ingrediens, Salvator salutatus. Anno MDCLXXXIII.

Inferiùs verò idem versu expressum.

Te Salvatorem Germania, Teq; Vienna,
  Te dicit vastum Cæsaris Imperium.
Christiadum totus Clypeo hoc servatus & Orbis.
  Stant Patriæ leges, statq; Polona salus
Vindice libertas quoq; provenit hoc rediviva!
  Cumq; vices nequeas, solve pias lacrymas.

IN eadem linea in inferiori arcu Janina seu Scutum Sobiescianum Regio Diademate coronatum de terra elevatum versus cælum empyreum sibi apertum, varia infra se trophæorum insignia relinquens, cum hac historica superiùs descriptione.

Pugna seu actio Bellica data Turcis Scythisq; reliquis fæderatis ad Strygonium in Hungariæ Regno, urbe eadem capta, Hostibus cæsis, prostratis, captis, reliquisq; ex toto Regno propulsis stre-

nuè ibidem agente Regio Principe Jacobo, totum Imperium hinc ab Hoste Othomano securum reddidit, Anno MDCLXXXIII.

Inferiùs idem versu expressum.

Arma cruentatis latè fulgentia campis
Luna Otomanna & Tu, luce represla Janin
Barbara Gens omnis quos Strygonia clades
Fædere conjuctos enumerat socios
Hactenus an licuit vobis extollere fastum
Christiadum in Terras usq; Janina fuit.

EX diametro in majori choro & arcu superiori Janina seu Scutum Regium jam in cælum empyreum elevatum, & nubibus dimidio tectum hanc sub se historicam habens descriptionem.

Pugna seu actio Bellica data Turcis Tartarisq; ad Parkanum à Rege JOANNE III. eaq; liberata ac hostibus profligatis & profugis insequente etiam eosdem Regio Principe Jacobo Anno MDCLXXXIII.

Inferiùs vero idem versu expressum.

O Regale Decus ſpes Tota Gradivi
Gentis delicium ac unicus Orbis amor
Deſeris en Terram Clypeus populiq; Salutem!
Proſtratum toties Gens Otomana Caput
Extollet! jam jam & noſtras remeabit in oras,
Umbo Janinus abit, quis modo tutus erit?

JN inferiori arcu Janina ſeu Scutum Sobieſcianum ex ſtellis in cælo Empyreo rectà ſtans, habenſq; ſupra ſe coronam ſtellatam, indicans & in cælis Scuto Sobieſcio (in terris cum ultimo Sobieſciorum Nepote Regio Principe Jacobo extincto) fixo non deeſſe coronam, toties eidem in terris negatam.

Inferiùs in terris varias armaturas, arma, & Trophæorum Inſignia relinquens cum hiſtorica expreſſione actionis Bellicæ ad Trembowlam JOANNIS *III.* Poloniarum Regis ejuſq; in Perſona ultimæ, celebrem ſe ibidem reddente Regio Principe Jacobo, Anno MDCLXXXV*II.*

Idemq; verſu expreſſum.

Jamq; ſuo Cæli gaudent umbone tueri
Terq; Throno ac Patrio ſponte Janina polo

Exclususq; solo, solus gaudebit Olympus
In tenebris plora, carmina mæsta cane
Tu Gens Heroum, en post tot tantosq; triumphos
Jam Tibi perpetuum datq; J mina vale.

IN medio Ecclesiæ sub ipso Hemisphærio Castrum Doloris se usq; ad coronices tholi altitudine extendens nova inventione & arte cælatoria in figura fractorotunda, positum, in fundamento trium ulnarum erecto, octo columnæ super stylobatis suis, totum raliquum coronarium opus cum tholo suo sustentabant. Architectura ejus Dorica Composita; intra quasq; duas columnas Genius Virtutis, quorum quatuor affabrè sculpti, speciales quatuor, quibus dum viveret, eminebat Regius Princeps Jacobus, virtutes repræsentabant.

Primus Genius Eleemosynæ, hanc Sacræ Paginæ in stylobata suo habens Epigraphen.

Eleemosynas illius enarrabit omnis Ecclesia Sanctorum. Eccl: 31. ℣. 11.

Secundus Genius misericordiæ illam Sacræ Paginæ habens epigraphen.

Ab infantia crevit mecum miseratio, & de utero Matris meæ egressa est mecum Job. 31. ℣. 18.

Tertius compassionis, illud S. Paginæ in stylobata suo legendum dedit.

Flebam quondam super eo qui afflictus erat, & compatiebatur anima mea pauperi. Job. 20. ℣. 25,

Quartus Patientiæ, illud:

Si bona suscepimus de manu Domini, mala cur non suscipiamus? Job. 2. ℣. 20.

SUper has columnas octo, ars coronaria peribolum striatim fractum, variis armaturis ornatum sustentabat, supra duas strias à facie ingressus templi, Duo Genii amoris affabrè cælati, quorum unus amorem Dei, cum hac S. Paginæ in stylobata suo epigraphe:

De omni corde suo laudavit Dominum, & dilexit eum, qui fecit illum. Eccl: 47. ℣.10.

Alter amorem proximi repræſentabat cum hac epigraphe.

Oculus fui cæco, pes claudo, Pater eram Pauperum. Job. 29. ℣. 15.

RElíquas verò in gyrum ſtrias candelabra deaurata in brachiis ſuis & in ſummitate cereis illuminata ornabant, medium autem Caſtri Doloris proportionatè altus & rotundus texit tholus, ſummitas ejus affabrè ſculptam exhibebat Famam, ſtantem ſupra ſtylobatam, in dextra habentem tubam cum penſili è medio charta, quæ hanc lugubrem Famæ per orbem vocem legendam dedit.

Num ignoratis vos, quod Princeps & Maximus (quia Primogenitus & ultimus) cecidit hodie. 2. *Reg.* 3. ℣. 30.

Jn manu vero ſiniſtra ſcutum aliaq; inſignia confracta tenens, & innixa ſuper mortis figuram cum hac S. Paginæ epigraphe.

Jbi confregit potentias arcuum, ſcutum & gladium. Pſal. 75. ℣. 4.

Ad

AD intra verò hujus feralis Domicilii ſupra quinq; gradus ſtratos ſerico tonſo coccinei coloris aureis obducto fimbriis & filis aureis libere defluentibus terminato, eminebat peribolus ovaliter arcuatus, ac ex omni parte diaphanus, qui equidem ſerico tonſo coccinei coloris aureis longioribus obducto fimbriis, filiſq; longioribus aureis liberè defluentibus terminato, ſtratus, ſuccollantibus quatuor magnis aquilis argenteis naturalis effigiei; Regium cum corpore Principis Sereniſſimi portabat ſarcophagum, veſtitum ſerico eodem, in extremitatibus aureis obductum fimbriis, claviculis argenteis grandioribus affixus, à capite & pedibus totum argenteis tectum laminis; in quibus dies nativitatis & mortis Regii Principis expreſſus, à latere verò utroq; ſuper elevato textili ſerico ſtragulo auro variato, hinc au-

rea Corona Regia aliaq; inſignia Domûs, inde aurei velleris Equeſtris Ordo ſplendidè apparebant.

Ad caput ſarcophagi paulò inferius ex parte dextra Polonia in ſitu lugubri affabre ſculpta ſedens, in una manu Regni Poloniæ ſtemma, in altera tabulam cælatam, cum hac tenens expreſſione.

Polonia mærens ultimum ſuo Principi magni Regis ſui JOANNIS III. Libertatis, ac Legum Vindicis maximi, Filio, Sobieſciani nominis ultimo, vale dicit.

Ex parte ſiniſtra Lithvania in manu una ſtemma magni Ducatus ſui, in altera tabulam cælatam cum hac lugubri tenens expreſſione.

Lithvania gemens, gratas ultimo magni ſui Ducis JOANNIS III. Patriæ ac Chriſtiadum Defenſoris Invictiſſimi, Filio, perſolvit lacrymas.

In

Jn gyrum verò ſarcophagi ſupra omnes gradus in permagnis argenteis in copia candelabris cerei varii ad duodecim librarum accenſi defluebant.

Sarcophagum Regium conopeum ſericum aureis obductum fimbriis majoribus, & filis longioribus, tegebat, de quo ex omni quatuor partium ſimilia vela fimbriis aureis & filis, terminata & in medio ligata ex arcubus mauſolei hinc inde exibant.

Super arcum verò, qui frontem mauſolei hujus præſentabat, in tabula cælata coronicibus affixa hæc legebatur inſcriptio:

Clypeus Fortium cecidit, Clipeus Saul, quaſi non eſſet unctus Oleô 2. *Reg*: 1. *V*. 21.

Baſis verò ſupra tabulam grandiorem cælatam ſuperiùs in ſtragulo ſerico Scutum Aureum, Domus Sobieſcianæ

 inſi-

insigne cum Corona Aurea Regia præsentans, hoc legendum exhibebat Epitaphium:

Clypeus Fortium
JACOBUS LUDOVICUS
Regius Regni Poloniarum & Magni
Ducatus Lithvaniæ
Princeps
JOANNIS III.
Regis Poloniarum Jnvictissimi
Barbarorum Domitoris intrepidissimi
Christiadum Defensoris Fortissimi
Patriæ ac Legum Vindicis Gloriosissimi
FILIUS
Paternarum Expeditionum Bellicarum
Ad Viennam, Strigoniam, Parkanum
Trembowlam & Chocimum
Jmperterritus Comes
Ultimo Regii Sobiesciani Nominis Hæres
ac tot tantisq; vicissitudinibus
Jnfractus Heros
Unico Libitinæ tactu confractus
Cecidit

Cui

Cui Gallia vitam, Polonia mortem,
Primus Fratrum Parisiis natus
Anno MDCLXVII. Die II. Novembris
Ultimus feralem Zołkieviæ clausit DIEM
Anno MDCCXXXVII. die XIX. Decembris
Et cui ter Patria solium noluisti Paternum
nunc semel precare æternum.

Basis versus majus Altare exhibebat diē nativitatis & mortis Principis Regii cum hoc textu Sacræ Paginæ.

Dies Annorum Nostrorum, in ipsis septuaginta Anni. Psal. 89. ℣. 10.

Latus dextrum exprimebat decessum Ejus, sicut in plenitudine annorum, ita & meritorum.

Ingredieris in abundantia Sepulchrum, sicut infertur Acervus Tritici. Job 5. ℣. 26.

Latus sinistrum de Principe hoc Regio quempiam finis sui admonebat.

Et vos sicut homines moriemini & sicut unus de Principibus cadetis Psal. 81. ℣. 7.

 A Ca-

A Castro Doloris recedendo, in medio octo columnarum hemisphærium sustinentium, quatuor obelisci seu Colossi altitudine coronices Tholi tangentes, Domum Regiam Sobiescianam in Rege Poloniarum JOANNE III. & tribus Regiis Ejus Principibus Filiis, JACOBO, ALEXANDRO, & CONSTANTINO extinctis, cujusq; cum Jcone sua in medio Personam præsentabant. Epistylium verò Coronam Auream Regiam aliaq; insignia Domus in stragulo serico aureis obducto fimbriis exhibebat. Obelisci hi ab imo ad summum variis trophæorum signis, frondibus laurorum & olivarum, cereis, lampadibusq; ornati, oculis intuentium mirandè & superbè se præsentabant cum his in stylobatis suis Epitaphiis.

Epita-

Epitaphium Serenissimi Regis Polona-rum JOANNIS III. a facie in-gressus templi in primo Colosso.

Exprimit hæc Pyramis Magni Trophæa JOANNIS
Magnum Cui Nomen Turca Vienna dedit
Hic natus Civis, Belli Dux, Scipio Regni,
Scytharum Fulmen, Lechia sceptra tenens.
Ad Chocimum Turcam prostravit & usq; Meotim
Post, Salvatorem pressa Vienna novit
Terror Pannonicus meruit Virtute vocari
Cum Strigonas docuit, mox superasse acies
Et Parcana dolet clades rubuisse Danubi
Sangvine Otomanno per sua stagna Grani
Quid resonans poterit plus spargere Fama per Orbem
Quando Urbs salva stetit, Cæsar & Jmperium
Aut referet Tantum Heroem quis carmine Vates
Jpsaq; cum virtus altius ire nequit
Ergo Viatores monumentis sculpta videte;
Exiit an Major Rege JOANNE Ducum.

Epitaphium Regis JOANNIS III. in Frontispicio versus Castrum Doloris.

Convolet orbis,
Accurat Civis,
Legat hospes,
Lugeant omnes!
Jmmortale JOANNIS corruisse Nomen.
Nomen!
Quod solo auditu terrebat & vincebat hostes.
Corruit
Clypeus Fortium
Clypeus Saul cecidit.
Quasi non esset unctus oleo.

Clypeus Jlle,
Patriæ Præsidium, Libertatis Propugnaculum
Legum Vindex
Ac Totius Christianæ Reipublicæ Salus.
Nullo unquam labore
Nulla Fortuna
Nulla calamitate
Nullo Armorum Orientalium pondere
Pressus aut labefactus
Jam cecidit.
Pater Patriæ
Magnus Jlle JOANNES III. Poloniarum Rex
Non sibi sed Bono Publico natus
Qui svavi ac langvido suo Regimine
Jta se Omnibus exhibebat Dominum & Regem
Ut Pater simul ex affectu nosceretur,
Vivere desiit.
Jlle, Jlle Pater Patriæ
Qui suarum oblitus
Semper Populorum studuit necessitati,
Regales Solium comitantes exosus Delicias.
Subditis illas procurare non cessabat.
Unde
Volupe est Coætaneis
Jllarum meminisse felicitatum
Quibus sub Auspicatissimo Joannis affluebant Regimine
Nullam quidem Patria ab hostibus habuit pacem,
Sed an Bellum gereretur nesciebat.
Nullum vidit aut novit Hostem
Jllo in limitibus excubante & Bella gerente.
Vita Jlle Sua
Jnter continuas mortes
Cunctos vivere faciebat,
Suis sudoribus

Otium

Otium ſingulis comparabat,
Sua vigilantia
Securitatem Populo,
Tolerantia moleſtiarum
Liberos ſubditis producebat dies,
Suis Caſibus ſtare,
Sua ſalute in mortes projecta
Omnes vivere fecit.
Jllum unum ſemper Omnium exceperunt pericula,
Jlle, Jlle meta vulnerum,
Quæ in Patriam plenis Thraciæ effundebātur pharetris,
Jdem Trajanus, Idem Dux
Jdem Imperator, Idem Miles,
Cum Corona & Paludamento Regali
Boni Publici induit Rationem.
Hinc
Ante liberatam à preſſura Otomanorum Viennam
Non prius in ſuccurſum pergere voluit,
Donec per Regem IOANNEM CASIMIRUM
à Svecis cum Toto Regno preſſum
in Aula Imperatoria oppignoratam
in Novo eligendo Poloniæ Rege
Libertatem vindicaret.
Jlle Jlle JOANNES
Cujus Fama totum Victoriis impleverat Orbem
In auge tamen felicitatum conſtitutus
Gloria & triumphis parciſſimè uſus
Deo uni eoſdem attribuens.
Trophæorum ſimulacra
Chocimenſia, Viennenſia, Parkanenſia, aliaq;
Non in aula ſua Regia,
Sed in hac Domo Domini Zułkieviæ appendens
Nec Ibidem illud ſuperbum:
Veni, Vidi, Vici,

Sed illud Sacræ Paginæ:
Dextera Domini fecit Virtutem
Apponere voluit Symbolum.
Ille inquam JOANNES
In Quem unum
Dotes omnium antehac Regnantium
Munifica congessit Dextera
Varsaviæ Annno MDCXCVI. XVII. Junii
Die Sanctissimæ Triadi Sacra
Feralem proh dolor! clausit diem.
Debuerat sane hic Princeps nunquam mori,
Cujus Vita
Quantum Sarmatiæ Regno attulit Gloriæ,
Mors tantum Felicitatis detraxit.
Stante Ejus vita
Stetit inconcussa Regni Nostri Fortitudo,
Et Integritas.
Tunc primum in visceribus Patriæ
Hostes sensisse cæpimus,
Cum JOANNES esse desiit,
Omnia post Illum Calamitatum
Super nos irruerunt agmina.
Relictum in Sepulchralibus hujus Basilicæ
Marmoribus, impletum est Vaticinium:
Væ Genti insurgenti contra Genus meum!
Altissimus enim vindicabit in eis;
Ne vero majorem ingratitudinis sentiamus
Vindictam
Vivit adhuc in Regiis Posteris suis,
Vivit in Nepotibus JOANNES,
Ut & in Cordibus Nostris perennet
Gratam ibidem ac æternam Benefactis Ejus
Inscribamus memoriam.

Secun-

Secundus Coloſſus.
a facie ingreſſûs Templi hoc Sereniſſimi Regii Poloniarum Principis JACOBI in Stylobata ſuo legendum exhibebat Epitaphium.

Noluit Hic magnus Regno præeſſe Polono
Nomine ſed voluit major ineſſe Polo
Maximus hinc factus felix cûi Optio fácta eſt.
Maxima pro magnis Sceptra tenere Jovis
Omnibus Hic ſpretis ſecurus jam modo dicit
Cum Superos adii; Terra valeto mihi.

A Frontiſpicio verò versús Caſtrum Doloris Epitaphium Jllud.

Sta Viator
Lege & Luge
Magnum IOANNIS Nomen
In ultimo hodie conſepeliendum Nepote
Principe IACOBO LUDOVICO
Cum quo infelices mors luſit vices
Cecidit ſuppedaneus Terræ
Nomine ex ſuo Supplantator
Prima & ultima Regiæ Domus Planta
J O A N N I S III. Regis
ac MARIÆ CASIMIRÆ Poloniarum Reginæ
Regibus Digna
Soboles Glorioſa
Chariſſima Progenies
In Juventutis adhuc Flore
Variarum Bellicarum Expeditionum
Contra Scythas & Barbaros

Individuus Patri Comes
CAROLI VII.
Regnantis Romanorum Imperatoris
ac Bavariæ Electoris
P A T R U U S
J A C O B I III.
Magnæ Britaniæ, Franciæ ac Hyberniæ Regis
S O C E R
PHILIPPI V. Hiſpaniarum
Ac JOANNIS V. Portugalliæ Regum
Propinquus
LEOPOLDI ac JOSEPHI I. & CAROLI VI.
Romanorum Imperatorum
Archiducum Auſtriæ
Pluriumq; Europæ Coronatorum
Tum Electorum Principum ac Ducum
Cognatus
Senſit in Domo ſua
Unctorum Domini Odorem Agri pleni,
Cui benedixit Doninus.
Thori Sociam adjunxit ſibi
Hedvigem Eliſabetham
è Domo Palatina Rheni Electorali Neoburgica
Cæſarum, Regum, ac Jmperii Electorum
Amitam.
Poſtquam impleſſet dies
Annorum Noſtrorum Septuaginta
ııma Novembris inter animarum Natus
Lamenta
Non ſine lacrymis majoriq; ploratu
Præſentibus
Sereniſſimâ Filiâ Carolinâ & Nepte
Duobus Primis Regni Poloniæ Proceribus
Magno Cancellario ac Supermo Exercituum Duce
Aliiſq;

Aliisq; pluribus Magnatibus
Totiusq; Aulæ suæ Domesticis
XIX Decembris Ultimum clausit Diem.
Tu Precare Viator
Ut sedeat cum Principibus
& Solium Gloriæ teneat.

COLOSSUS III

Hoc Serenissimi Principis ALAXANDRI, JOANNIS III Regis Filii Secundogeniti in Frontispicio Stylobatæ sui repræsentabat Epitaphium.

Serenissimas Umbras habes Viator
A L E X A D R U M
Nomine & Re Magnum
J O A N N I S III.
Magni Poloniarum Regis Filium
Vivam Patris Jmaginem
Hic
Linguarum Scientia, Historiarum Monimentis
& Singulari à teneris eruditione
Excultus
Alloquio Gravis,
Omnibus tamen affabilis,
Cuncta sciendi percupidus,
Politia atq; Regnorum peritia
Jn Juvenili ad stuporem ætate
Jmbutus
Ad Fortia agenda Animosus & Præcox
Contra Scythas in Valachia ad Niemec
Primo Adolescentiæ Flore
Legionum Paternarum Ductor
Ac Victor.
ad Regni Poloniarum Fasces

Pro paciſcenda undiq; concuſſa
protunc Republica
Multis precibus quæſitus
Majoribus Natu Fratribus
Præripere Palmam
Modeſtè renuit.
Jmperatoribus ac Regibus
Jpſiq; Summo Pontifici
CLEMENTI XI.
Cujus Oraculo ad Magna Natus
Acceptiſſimus
Tandem
Jn ipſo maximæ Expectationis & ſpei Flore
Ad Singularem Omnium,
Summum Regiæ Domus mærorem
Jpſiuſq; Summi Pontificis compaſſionem
Romæ XIX Novembris Anno MDCCXIV.
Piè in Domino obiit.
Tua adhuc hic deeſt compaſſio
Eam cum lachrymis affunde Viator
Ut Serenitas Hæc
Æternitati vivat Serenior.

COLOSSUS IV.

Sereniſſimi Poloniarum Principis CONSTANTINI, JOANNIS III. Regis Filii Tertiogeniti hoc in Stylobata Suo legendum dedit Epitaphium.

Chriſtiane Hoſpes
Siſte greſſum
Mentem non oculos in me converte
Vis noſſe me

Quæ-

Quære ex Te.
Aut ſatius
Vis Noſſe Te.
Quære ex me
Miraberis Magnum
CONSTANTINUM
Ex Magno Poloniarum Rege
Quo Nemo Surrexit Major
J O A N N E III.
Natum.
Jmperatoribus, Regibus ac Principibus
Cognatum
Ex Senatorio, & Comitum Weſſeliorum
Sangvine
Præclariſſimæ, Genere, Prudentia,
Dexteritate, & Virtute, Conjugi
MARIÆ JOSEPHÆ
Copulatum.
Jnvenies Parvum,
Sum etenim,
Jdem Ego qui & Tu.
Ex nihilo Homo,
Jn vita Pulvis,
Poſt mortem vermis,
Unicum totius vanitatis ſpeculum.
Hinc diſce Viator:
Nihil magni eſſe in vita
Minus manere poſt mortem
Et quam Ego ex naturæ debito
Zułkieviæ XXII Julii Anno MDCCXXVII.
Jnter Magdalenæ lacrymas
Annos Natus XLIX.
Jn certo jam perſolvi,
Tu his jungito Tuas
O

Et Tuam certò
In incerto adhuc expecta.

SUperiùs duobus Colossis Regiis in magno Choro inter Columnas positis, & inferius aliis duobus in parvo Choro positis, in quovis Columnarum Angulo, quatuor Genii in suis peraltis Stylobatis stantes in lugubri situ affabre cælati; deplorantes & in Fæmineo sexu decessum Regiæ SOBIESCIANÆ Domus; Scilicet Hedvigem Elisabeth Regii Principis JACOBI Conjugem, ac Tres Serenissimas Eorundem Filias, Mariam CASIMIRAM, Primogenitam. Mariam Carolinam Secundogenitam, Ducissam de Bovillon. Mariam Clementinam Tertiogenitam, Magnæ Britaniæ, Franciæ ac Hyberniæ Reginam, manu una Cujusq; Jconem portantes, manu altera dolenter monstrantes Eandem, aut lugubre signum præseferentes.

Genius I.

Jconem Hedvigis Elisabethæ Regii Principis JACOBI Conjugis præsentans cum hoc in Stylobata suo Epitaphio.

Hedvigis Elisabetha Amalia
Præcipuum & singulare Ævi sui
Quo ad Prudentiam, Pietatem & Verecundiam
Virtutumq; Omnigenarum
Decus & Augmentum
JACOBI LUDOVICI
Regii Poloniarum Principis
Conjunx
Trium Principum Filiarum.

Mariæ

MARIÆ CASIMIRÆ, MARIÆ CAROLINÆ,
MARIÆ CLEMENTINÆ
Dignarum Regnis Reginarum
MATER
Sereniſſimorum PHILIPPI VILHELMI
Electoris Palatini Rheni
Ex Principibus Neoburgicis,
ac Eliſabethæ Amaliæ
De Domo Landgraviorum Haſſiæ Darmſtadienſium
Magnorum in Europa Principum
FILIA
JOSEPHI I. ac CAROLI VI.
Romanorum Jmperatorum
ac Archiducum Auſtriæ
Nec non
PHILIPPI V. Hiſpaniarum
JOANNIS V. Portugalliæ Regum
Amita
Eleonoræ Magdalenæ pientiſſimæ
LEOPOLDI I. Romanorum Jmperatoris
MARIANNÆ CAROLI II.
Hiſpaniarum & Jndiarum Regis,
MARIÆ SOPHIÆ
PETRI II. Luſitaniæ Regis
DOROTHEÆ SOPHIÆ
Odoardi & Franciſci Fratrum
Ducum Parmenſium,
Conjugis,
VILHELMI Electoris Palatini Rheni;
Volfgangi Epiſcopi Vratiſlavienſis
LUDOVICI ANTONII
Magni Ordinis Teutonici Magiſtri
Electoris Archi Epiſcopi Moguntinenſis,
CAROLI PHILIPPI

Electoris Palatini Rheni,
ALEXANDRI SIGISMUNDI
AUGUSTÆ Vindelicorum Episcopi,
FRANCISCI LUDOVICI
Magni Ordinis Teutonici Magistri
ArchiEpiscopi Electoris Moguntiæ,
Episcopi Wratislaviensis,
Germana Soror.
Omnium penè Europæ Coronatorum
Electorum, Principum, ac Ducum
Propinqua.
Unde
Omnibus in Orbe Principibus
Veneranda.
Sola mors
Secluso omni Respectu
Jn florentissima adhuc ætate
Post Annos Natam Quadraginta Novem
Olaviæ in Silesia Anno MDCCXXII.
Die X. Augusti Sacra Sancto Laurentio
ex hac temporali sustulit vita!
Tu Ei Viator precare æternam.

Genius II.

Jconem Mariæ Casimiræ Primogenitæ Regii Principis JACOBI Filiæ, exhibens cum hoc in stylobata Epitaphio.

MARIA CASIMIRA
Regii Poloniarum Principis
JACOBI LUDOVICI
Filia Primogenita

Joan

JOANNIS III. & MARIÆ CASIMIRÆ
Regum Poloniæ
Neptis
Poſt glorioſa Regis Avi ſui Fata
Reginam Aviam Romam comitata
Pietatem, verecundiam
Ac omnium virtutum Genus
Quod à Pientiſſimis hauſit Parentibus
Jn Urbe Sanctitatis Matre
Per Decades propagavit.
Mortuâ Reginâ Aviâ
ad Regium Patrem Olaviam rediit.
Et quam Regia Princeps Mater
Nono menſe Orbi genuit
Nono poſt ſe genuit & Cælo
Dum Olaviæ Die XVI. Maji Anno MDCCXXIII.
Obedientiſſima Filia
Menſe Nono pientiſſimam ſecuta eſt Matrem;
Et quam ex ſe virginem Orbi edidit
Eandem in uterum Terræ
Virginem ad ſe recepit,
Dum in uno cum Principe Matre
Jn Eccleſia Cathedrali Vratislavienſi
Condita eſt tumulo.
Appone Viator:
Requieſcant in Pace.

Genius III.

Jconem Mariæ Carolinæ Regii Principis JACOBI Filiæ Secundogenitæ cum hoc in ſtylobata ſuo dolenter exhibebat Epitaphio.

Advenæ & Jncolæ
Hoſpites & Cives

Vultum ad mæſtitiam
Habitum ad Luctum
Componite!
MARIA CAROLINA
Regii Principis JACOBI
Et Eliſabethæ Principis Neoburgicæ
Filia Secundogenita
Friderici Mauritii Ducis de Bovillon
Conjunx,
CAROLI ac LUDOVICÆ Principum Averniæ
Mater
Ultima Regiæ SOBIESCIANÆ Domus
Zułkieviæ poſt Patrem
Hæres
Olaviæ XXV. Novembris Anno MDCXCVII.
Nata
Zułkieviæ VIII. Maji Anno MDCCXL.
Mortua
Et quam in Eadem
Tranſituram in Terris Domûs Gloriam
Miraris Viator
Jn Cælis Ei precare perennem.

Genius IV.

Jconem Mariæ Clementinæ Magnæ Britaniæ Reginæ JACOBI Principis Regii Filiæ Tertiogenitæ lachrymando præſentans, ac hoc in Stylobata ſuo Epitaphium.

Flete Virgines
Lugete matronæ

Plan-

Plangite Conthorales
Ordini veſtro ereptum Decus
Veſtrum Exemplar & ſpeculum
MARIAM CLEMENTINAM
Magnæ Britaniæ, Franciæ, ac Hyberniæ
Reginam
J A C O B I III.
Regiam Conjugem,
Caroli Odoardi Valliæ Principis
ac Henerici Eboracenſium Ducis
Matrem
J O A N N I S III. Regis Poloniarum
Neptem
Quæ Religione in Deum
Charitate in Omnes
Severitate in ſeipsam,
Morum Integritate ac Sanctitate Eximia
Piè occubuit.
Aut veriùs
Hanc Terrenam in Cæleſtem
Tranſitoriam in perennem
Mutavit vitam
Romæ Die XVIII. Januarii Anno MDCCXXXV.
Cum Annos Triginta tres, Menſes ſex
Vivendo peregiſſet.
Jn memoria æterna erit Juſta
Et memoria Sanctitatis Ejus benedicetur.

JNferius Duobus Coloſſis Regiis in magno Choro, ſuperius verò in parvo, in medio Columnarum Hemiſphærii, quatuor minores obeliſci ſeu Coloſſi in ſtylobatis ſuis, paulò abſimiles in magnificentia ſua prioribus Regiis, habentes in epiſtylio ſuo Mitras Ducales cum Clava & Inſigni Ducum, in ſtragulo ſerico

aureis fimbriis obducto, palmis & laureis usq; deorsum ornati, cereisq; & lampadibus accommode illuminati; repræsentantes quatuor Patriarchales Domos Zołkieviæ Hæredes, scilicet 1mo Colossus Stanisłaum Zołkievium Magnum Cancellarium & Supremum Regni Poloniæ Exercituum Ducem, Primum Zułkieviæ Fundatorem & Patriarcham. II. JOANNEM Daniłowicz Palatinum Generalem Terrarum Russiæ, Generum Magni Stanislai Zułkievii: III. JACOBUM SOBIESKI Primum Senatorem Poloniæ Castellanum Cracoviensem Generum Præfati Daniełovicii ac Magni Zułkievii Nepotem. IV. Michàélem Ducem in Nieśwież & Ołyka Radżivill Cancellarium ac Ducem Exercitus Magni Ducatus Lithvaniæ Generum JACOBI SOBIESKI, ac Nepotem Magni Zułkievii, sua quisq; Jcone in medio suum distingvebat Colossum, in stylobata verò suo quisq; Epitaphio.

Colossus I.

STanisłaum Zułkiewski Magnum Cancellarium & Supremum Regni Poloniæ Exercituum Ducem Primum Patriarcham ac Fundatorem Basilicæ Insignis, Mæniorum Arcis ac Civitatis à suo Nomine Zułkieviæ, cum hoc in stylobata suo repræsentabat Epitaphio.

Habes Christiane Hospes
STANISLAUM Zułkievium
Magnum Regni Poloniæ Cancellarium
ac Supremum Exercituum Ducem
Primum mæniorum Arcis ac Basilicæ hujus
Conditorem
Ultimum sui Nominis Hæredem
ac Nepotem

Quis

Quis orbi ac Patriæ futurus eſſet Heros?
Jpſa Ejus indicavit Jnfantia
Nam Quem Vix natum incauta Nutrix
Ardori Solis in Pomerio expoſuit,
Aquila prægrandis
Umbrâ alarum ſuarum protexit,
Adultior factus
Et vix aptus regere ferrum
Jam illud in Hoſtes Patriæ convertit,
Adverſa pati,
ac Fortia agere à teneris didicit.
Contra Maximilianum ArchiDucem Auſtriæ
Pſeudo-Electum Poloniæ
Jn Sileſia ad Byczyn pertinaciſſime pugnans
Et Campi Ducem agens
Glande Plumbea in Crure trajectus
Victor eundem in Poloniam adduxit.
Jn Livonia ad Rivaliam
Ducem Reinholdum cum ſuis Svecis proſtravit,
Coſacos Zaporovios
Cum ſuo Duce Nalewaiko rebelles,
Armis domuit.
Scytharum incurſiones
Non procul Podoliæ Cameneco,
Fortiter repreſſit,
Pacem cum Turcis,
Æquis Pactionibus
Sua Prudentia & dexteritate reſtituit,
Et ad Oppidum Buſſam cum Skindero Baſſa
Glorioſius terminavit.
Moſchoviam Poloniæ ſubjugavit,
ac Tributariam fecit
Tres magnos Moſchoviæ Duces ac Fratres
Baſilium, Demetrium & Joannem Sujſcios,

Vicit & cepit
ac Regi Sigiſmundo Varſaviæ præſentavit.
Tandem
Plurimis pro Patria Bellis
præclarè ac glorioſè geſtis
Jn nova contra Turcas Expeditione
Contra plus Centena Scytharum millia
Ex diſcordia Civium
Et Perfidia Valachorum Profugorum
Solis ſex millibus Polonorum
Velut alter Machabæus
Glorioſam pro Fide & Patria mortem
Jngloriæ præpoſuit fugæ.
à Solis ortu ad occaſum propè decertans
Etiam Hoſtes in fugam vertit.
Fugientes verò fervidè inſecutus
Jmmortalis in medio Eorum cecidit Victima.
Anno MDCXXII Die VI Octobris.
Ubi uſq; hodie in Campis Cecora
Marmorea extat Columna
Non ſine Populorum lachrymis,
Feralem hanc memoriam deplorantibus,
Cui & ipſi Barbari
Suas non denegarunt lachrymas,
Tu adijce Tuas Chriſtiane Hoſpes
Et Viro pro Lege & Patria tam glorioſo
Gloriam & Requiem precare æternam.

Coloſſus II.

Joannem Daniełowicz Palatinum Generalem Terrarum Ruſſiæ Generum Stanislai altè præfati Zułkievii, cum ſuo in ſtylobata exhibebat Epitaphio.

Monu-

Monumentum Hoc
Joannis à Zurow in Oleſko Danielowicz
Terrarum Ruſſiæ Palatini
Stanislai Zułkiewſki Magni Cancellarii
Et Supremi Exercituum Ducis Regni Poloniæ
Generi
Mirare Hoſpes!
Hic Juveniles Annos
Jn Moſchovitico exercuit Bello,
Et extincto à Barbaris Glorioſo Socero ſuo
Ejuſq; Filio unico JOANNE Zułkievio,
Non aliud adultior factus, Studium Ipſi fuit
Quàm Avitum Sangvinem
Vindicibus ulciſci Armis,
Memor Parentum ſuorum Teſtamentarii
Sibi legati:
Exoriare aliquis Noſtris ex Oſſibus ultor.
Hinc omnes ſuos contra Scythas
Sangvine, & Marte impendit conatus
Nec unico Filio Suo Stanislao pepercit,
Eumq; Animo & Exemplo ſuo induxit
Pro Patria & Avito Sangvine
Glorioſam obire mortem.
Donec & Ipſe
Anno MDCXLII Die II Novembris
Glorioſus pro Patria occubuit
Et quidem intra Fidelium Animarum Lamenta
Non ſine Fidelium ſibi lachrymis
Æternoq; Animæ ſuæ Solatio.

Coloſſus III.

Jacobum Sobieſki Caſtellanum Cracovienſem Regis Joannis III. *Patrem, Generum*

Joannis Daniełowicz Russiæ Palatini ac Magni Zułkievii Nepotem cum suo in Stylobata figurabat Epitaphio.

Hospes
Bustum hoc noveris esse
JACOBI à Sobieszyn SOBIESKI
Primi Senatoris Poloniæ
Castellani Cracoviensis
Clarissima ac vetustissima Janinorum Familia
Orti
Jn Qua
Licet Pace Belloq; plurimi Viri Præstantissimi
à Sexcentis amplius Annis floruerunt
Iste temen illos omnes
Aut adæquavit, aut superavit.
Nam cum Pueritiam adolescentiamq;
Per omnem honestarum Artium cultum
Exercuisset,
Lingvarum
Latinæ, Germanicæ, Gallicæ, Jtalicæ, Hispanicæ,
Quas & Regiones peragravit,
Erat peritissimus.
His itaq; instructus, vividum ingenium
Ad capessendam Rempublicam convertit.
Nactus est ibidem tempus plenum variis casibus,
Funestum Bellis,
Atrox seditionibus militum
Jpsa etiam Pace durum;
Jta tamen in Republica versatus est
Ut nullam Belli Pacisq; partem omiserit
Jn Moschoviticis, Tartaricis, Turcicis,
Prutenicis, Servilibus demum cum Cosacis bellis

Non

Non vitæ, non Sangvini proprio parcens
Opibus ut plurimum ſuis
Numeroſiſq; Cohortibus Rempublicam juvit.
Sangvinem quoq; pro Patria
Glorioſis profudit Vulneribus
Sed non minus fortis Miles
Quàm Prudentiſſimus Pacis Conciliator fuit
Jnter Crudeliſſimum Turcarum Tyrannum Oſmanum
Ferociſſimum Svecum
Jmmaniſſimos Moſchos
Atq; Regnum Poloniæ
Jpſo Conciliante,
Magna cum Reipublicæ Gloria
Fædus initum,
Pax firmata.
Sed & Domeſtica Pacis Negotia
Nemo ſeduliùs tractavit
Nemo feliciùs confecit
Quoties ſeditiones militum compeſcuit
Quoties Fluctus Comitiorum
Prudenti Conſilio compoſuit.
Præſertim in Electione Regis Vladislai IV.
Una omnium voce
Cum Mareſchalcus electus præfuiſſet.
Jta prudentiſſimè munus hoc obivit
Ut negotium tam arduum
Quod procellis ante ſuis
Pene Regnum hoc ad interitum confecerit
Magno Reipublicæ emolumento
Feliciſſimo coronaverit fine.
Nec minori quoq; ſollicitudine
Privatorum negotia tractavit.
Nam Totum ſe Patriæ & amicis ita impenderat
Ut juremerito

Æternam in omnem posteritatem
Memoriam & Gloriam
Ex rebus pro Patria gestis
Promeruerit,
Omniumq; Civium
Pro Laboribus in gratiam Eorum susceptis
Amorem Sibi conciliaverit.
Et sicut
Omnium amor & Delitiæ
Vivens fuerat,
Jta moriens,
Mæror & luctus extitit.
Obiit
Communi Omnium dolore
Annum ætatis ingressus Quinquagesimum
Die XIII. Junii Anno MDCXLVI.
Tu Hospes
Ut mortuo Vitam æternam
Jta
Similes Patriæ Cives precare.

Colossus IV.

MICHAELEM Ducem in Nieswiż & Ołyka RADZIWILL Cancellarium ac Ducem Exercitus Magni Ducatus Litvaniæ Generum JACOBI SOBIESKI Castellani Cracoviensis ac Pronepotem Magni Stanislai Zułkievii cum suo in Stylobata Epitaphio distingvebat.

Siste gressum Viator
Jntuere & mirare
Quantum
Ludit in humanis Divina potentia rebus!
En Tibi unum Sæculum

Quartum Zułkievianæ Domus
Oſtendit Patriarcham
Poſt Zułkievios, Daniełovicios, SOBIESCIOS
MICHAELEM I.
Jn Nieſwiż & Ołyka Ducem
Sacri Romani Jmperii Principem
Magni Ducatus Litvaniæ Procancellarium
ac
Supremum Exercituum Ductorem;
C A T H A R I N Æ
J O A N N I S III.
Poloniarum Regis Germanæ Sororis
Conſortem
Georgii Magni Litvaniæ Pocillatoris
Sereniſſimæ Principiſſæ Anhaltinæ
Matrimonio juncti
ac C A R O L I
Magni Ducatus Litvaniæ Cancellarii
Duciſſæ SANGUSZKOVIANÆ Copulati,
P A T R E M
M I C H A E L I S V
Ex C A R O L O Nati
Jn Nieſwiż & Ołyka Ducis
Caſtellani Vilnenſis
ac Exercituum Magni Litvaniæ Ducis
F R A N C I S C Æ U R S U L Æ
De Regio WISZNIOVIECCIORUM Sangvine
JANUSSII WISZNIOWIECKI Caſtellani Cracoviēſis
ac THEOPHILÆ de Regia Leſzczyniana Domo
Unicæ Principiſſæ Filiæ
Matrimonio juncti;
Duorum Magnæ ſpei Principum
C A R O L I & J A N U S S I I
Triumq; Principum Filiarum

R2 Patris

Patris,
Nec non feliciter in Zułkiew Hæredis
AVUM
Magni Jllius Stanislai Zułkievii
Primi Zułkieviæ Conditoris
Pronepotem
Quatuor Romanorum Jmperatorum
Plurium Europæ Regum
Jmperii Electorum
Ducum ac Principum
Cognatum.
Quæ & quanta
Pro Deo, Ecclesia & Patria fecerit,
Centena loquuntur monumenta
Et quod æstuans
Zułkievianum illud Antecessorum Suorum
Legatum
Cito ex hac in alteram translatus vitam
Exequi non poterat,
Exoriare Aliquis Nostris ex Ossibus ultor.
Perennaturis Suis Magni Nominis Posteris
Explenda reliquit.
Jmmortalis est enim Memoria Jllius;
Et non recedet à Generatione in Generationem

QUæ omnia, scilicet Castrum Doloris tam Colossos quàm Genios Regios, Pyramidesq; Ducales, Regia prægrandis Corona deaurata altius in medio spiræ Hemisphærii pendula, ex qua in gyrum lintea alba usq; in terram defluebant, nigricantibus maculis depicta, ut ab imo suspicientibus mustellinæ viderentur pelles, cum his in interiori parte ornatis pellibus, ab extra verò serico coccinei coloris Regiam Chlamydem seu Tentorium formans, hoc

totum

totum lugubre, oculis ſuperbum contexit Opus, à facie tamen ingreſſus Templi & à facie majoris Altaris diaphanam relinquens lucem; ut lux & ſplendor majoris altaris in toto proſpiceretur primo intuitu ingreſſus Eccleſiæ.

Altare etiam majus nova cælatoria arte & modo Architecturæ Dorico totum ex marmore Orientali ficto de novo fabricatum deauratas habens Coronices, & à fundamento ſuper Stylobatis ſuis quatuor columnas de lapide cæruleo ficto ad latus cujuſq; quatuor virtutes Cardinales cælatoria arte affabre ſculptæ hanc in baſi ſua Virtutibus Regii Principis JADOBI accommodam habentes Epigraphen.

I.

Prudentia.

Viam Prudentiæ oſtendit Jlli Dominus. Iſa. 40. V. 14.

II.

Temperantia.

Recordatus Defuncti Temperantiam, Sobrietatem & Modeſtiam. 2. Mach. 4. V. 37.

III.

Juſtitia.

Juſtitia ante Eum ambulabit. Pſal. 84. V. 14.

IV.

Fortitudo.

Accinxit fortitudine lumbos ſuos. Prov. 31. V. 17.

JN medio verò Altaris in Jcone prægrandi S. JACOBUS Major Apoſtolus, Dextra ſua manum gerens Regii Principis JACOBI in genua incli-

nati: vestitu Hispanico & Aureo Vellere Ornati; à Cujus latere Civitas Hispanica Compostella, & Ecclesia, in qua Corpus dicti S. Apostoli quiescit, quod & Princeps Regius visitaverant, visebatur, manu verò sinistra sursum erecta, Digito extenso in Gloria Cælesti Templum & Civitatem Sanctam in pinnaculo Altaris expressam, & viâ fulgidiâ patentem illi portam, his verbis indigitabat:

Ex hac in illam.

SErenissimus Princeps Faciem in Civitatem Sanctam erectam & oculos habentem hæc Sanctæ Paginæ supra se expressa edidit verba:

Vidi Civitatem Sanctam Jerusalem novam descendentem de Cælo paratam sicut sponsam Apoc.: 21. V. 2.

Super Coronicibus deauratis in secunda Contignatione Aræ hujus, Turris prægrandis in altum erecta portam grandem & perlucidam patentem habens, quæ via inferiùs expressa ducit ad Civitatem Sanctam, super hanc Turrim in Gloria per Duodecim Portas clausas & lucidas in nubibus signatam habentem ad intra literis perlucidis hanc Expressionem.

Hæc Requies mea in Sæculum Sæculi; hic habitabo, quoniam elegi Eam. Psal. 131 V. 14.

Jn Porta verò Turris in medio stans visebatur Charitas cum chlamyde explicata & hac Epigraphe.

Universa delicta operit Charitas. Prov.: 10 V. 12.

à Parte Dextræ Jllius Fides cum hac Epigraphe.

Jn Fide & lenitate Ipsius Sanctum fecit Illum. Eccl: 45. V. 4.

à Parte Altera spes cum hac Epigraphe.

Dixi: Domine Tu es spes mea, Portio mea in Terra Viventium. Psal: 141. V. 6.

Super Portam lucidam Turris hæc Inscriptio.

Jntroduxit me per Ostium Portæ Domus Domini: Eccl. 8 v. 14.

In

Jn pinnaculo Turris ſub Duodecim Portis, quas prædictæ Virtutes hac voce aperiunt.

Aperite Portas, & ingrediatur juſtus. Iſai: 26. V. 2.

EX parte verò Turris hujus peraltæ Civitatis Sanctæ hinc inde duæ Turres minores Domum Regiam SOBIESCIANAM in Utroq; ſexu Conjuge & Prole extinctam figurantes, confractæ & corruentes viſebantur. Quarum unam Tempus, Alteram æternitas ex àére advolantes deſtruunt & confringunt cum ſuis ſuper eaſdem expreſſionibus.

Expreſſio in turri quam deſtruit Tempus.

Vocavit adverſum me Tempus. Threnor. 1. V. 15.

Expreſſio in turri quam deſtruit & confringit inchoanda æternitas.

Attollite Portas Principes Veſtras, & elevamini Portæ æternales. Pſa: 23. *V.* 7.

Totum vero Altare inferius ſuper Candelabris permagnis Argenteis, cereis copioſis & lampadibus ex oleo olivarum apertè & abſconditè ita affabrè & accommodè poſitis illuminatum, ut nihil obſcurum, ſed omnia in luce paterent.

Devotio verò verſùs Horam Qvintam Matutinam inchoando, ita majeſtuoſe peragebatur, ut novem Miſſæ omnes Pontificaliter & ſolemniter, ordine ut ſequitur, cantarentur.

I Ab Hora Quarta Officium Defunctorum cum ſuis Prælatis, Canonicis, Totoq; Clero ſuo peragebat Inſignis Collegiata Zulkievienſis. Quo peracto, *REVERENDISSIMUS* GEORGIUS MOCKI Abbas Sæcularis Inſignis Collegiatæ, Miſſam cantatam Pontificaliter peragebat.

II. *JLLUSTRISSIMUS REVERENDISSIMUS DOMINUS* LASKARIS Epiſcopus Zenopolitanus, Infulatus Ołycenſis primâ finitâ ſuam continuabat.

III. *JLLUSTRISSIMUS REVERENDISSIMUS DOMINUS* AUGUSTYNOWICZ Coadjutor Archi-Epiſcopatùs Armenorum.

IV. *JLLUSTRISSIMUS REVERENDISSIMUS DOMINUS* SZEPTYCKI Suffraganeus Luceorienſis.

V: *JLLUSTRISSIMUS REVERENDISSIMUS DOMINUS* GŁOWINSKI Suffraganeus Leopolienſis.

VI. *JLLUSTRISSIMUS REVERENDISSIMUS DOMINUS* ZALUSKI Suffraganeus Plocenſis, Magnus Secretarius Regni Poloniæ.

VII. *EXCELLENTISSIMUS REVERENDISSIMUS DOMINUS* DĘBOWSKI Epiſcopus Camenecenſis.

VIII. *EXCELLENTISSIMUS REVERENDISSIMUS DOMINUS* SZEMBEK Epiſcopus Chełmenſis.

IX. EXCELLENTISSIMUS & REVERENDISSIMUS DOMINUS WYZYCKI ARCHIEPISCOPUS Metropolitanus Leopolienſis Pontificaliter ſuam cantatam Miſſam ſolemniter perfecit; Quibus Chorus alternatim per muſicos *CELSISSIMI PRINCIPIS* RADZIWIŁŁ quàm Eccleſiæ Jnſignis Collegiatæ Cantu Gregoriano, & mutata in fractum lugubri voce & accommoda ad commotionem reſpondit.

Poſt

Post finitam horâ primâ pomeridianâ Missam præfati *EXCELLENTISSIMI* ARCHIEPISCOPI, *ILLUSTRISSIMUS DOMINUS* ABBAS ZAŁUSKI, MAGNUS REFERENDARIUS REGNI, funebrem Orationem ad tres horas, Domum, Familiam, actiones Heroicas Regias SOBIESCIANAS in ultimo Nepote *PRINCIPE REGIO* JACOBO terminatas facundo ore, & cum Plausu deprædicabat, ex Themate *Gen: 50. Joseph & turba non modica venerunt ad Atad, & celebrantes Exequias JACOBI: plantu magno & vehementi, sepelierunt Eum in spelunca duplici.* In prima parte, quasi prima spelunca deduxit Antenatos *SERENISSIMÆ* Domûs *REGIÆ* SOBIESCIANÆ à *LESCONE* Primo RFGE Poloniarum, & Antenatos Do-

T MUS

mûs *ARQUINIANÆ* Reginæ JOANNIS III. Regis ab *HUGONE CAPETTO* & *CLODOVEO* Regibus Galliæ. Jn secunda parte, quasi in secunda spelunca, deduxit duodecim Regias qualitates, Christianasq; Virtutes Divæ mem: *SERENISSIMI REGII PRINCIPIS* JACOBI, alludendo ad duodecim Gemmas Rationalis Judicii, quasi Insignis Equestris Patriarchæ Jacobi in duodecim Filiis suis expressi *Exodi* 28. Quâ finitâ Conductum, cui tam altè Præfati Pontifices ac Jnfulati, quàm etiam *JLLUSTRISSIMUS ORATOR*, Pontificaliter assistebant, *EXCELLENTISSIMUS ARCHIEPISCOPUS* peregit.

Quo peracto RR. Patres Capucini, qui & funeri cum cereis assistebant, Exuvias Regii Principis tanquam

sui

ſui Fundatoris, ſecundùm etiam vota viventis, à Caſtro doloris recipientes ad *SERENISSIMUM PRINCIPEM* Fratrem Regii *PRINCIPIS* JACOBI in mauſoleo ſeparato depoſuerunt, factis interim pluribus exploſionibus, tam ex tormentis Bellicis, quàm ex Borbardis ſuis à Milite Polono & Præſidio mæniorum *CELSISSIMI PRINCIPIS* RADZIWIŁŁ ad aliquot centena in hunc finem ex omnibus fortalitiis conducto. Ultimam Pompæ hujus funebris Periodum immortalibus Regiæ Domûs SOBIESCIANÆ meritis Celsissimo S.R.J. Principi RADZIWIŁŁ Duci in Ołyka & Nieświż, Caſtellano Vilnenſi ac Exercituum M. D.L. Ducis, Regiorum in Polonia Bonorum SOBIESCIANÆ Domus Hæredi Elogiorum Volumen,

Primum Academia Zamoſcenſis; Secundum, Societas JESU Polona; Tertium, Collegium Złoczovienſe Scholarum Piarum à Divæ memoriæ REGIO PRINCIPE fundatum, conſecrârunt.

Die ſequenti REVERENDISSIMUS ABBAS cum Inſigni Collegiata ſua expoſita in Caſtro doloris Jcone REGII Divæ memoriæ Principis, ex particulari erga Dominum & Fundatorem ſuum gratitudine in præſentia Senatorii & Equeſtris Ordinis Parentantium pro Corona mæroris ſolemnes Exequias, nec non Pontificaliter peregit Sacrificium cum nova illuminatione Baſilicæ.

